

'EEN MOESTUIN OP HET DAK VAN DE BASISCHOOL,
DE GROENTEN ZIJN VOOR DE ARMEN IN DE WIJK'

**INZICHTEN EN UITKOMSTEN:
KINDEREN DENKEN MEE OVER
ARMOEDEPROBLEEM IN ROTTERDAM
2019-2020**

Door Stichting Designation Works
i.s.m Gemeente Rotterdam en Camping Onbestemd
Amsterdam, September 11, 2020

City of Rotterdam

Camping Onbestemd

EEN VOLLEDIG VERZORGDE REISBELEVING
DOOR NIEUW NEDERLAND

ACKNOWLEDGEMENTS / PARTNERS

In eerste instantie willen we alle 164 kinderen die deel hebben genomen aan de workshops bedanken voor een geëngageerde samenwerking met ons. Tevens willen we de leerkrachten bedanken op de scholen: Albert Schweitzer School, Nelson Mandela School en Sterrenschool de Globetrotter. Bedankt aan BSO De Hooizolder Humankind waar we de eerste test workshop hebben mogen doen. Dankzij de Zomercampus 010 en alle medewerkers hebben we nog zes workshops kunnen doen met kinderen uit meerdere wijken.

Het project is tot stand gekomen ism met Camping Onbestemd en Gemeente Rotterdam. Waarbij we graag onze waardering uitspreken voor beide organisaties en de support die zij ons gaven om dit gezamenlijke traject uit te voeren. Op deze manier hebben we een aanzet kunnen doen om de volgende generatie van nieuwe stadsmakers en verbeteraars op te leiden rondom het thema armoede.

Partners:

Stichting Designathon Works
Gemeente Rotterdam
Camping Onbestemd
BSO De Hooizolder Humankind, Delfshaven
Albert Schweitzer School, Overschie
Nelson Mandela School, Feijenoord
Sterrenschool de Globetrotter, Feijenoord
Zomercampus 010, t Klooster Lokaal Cultuurcentrum, Feijenoord
Zomercampus 010, Student Hotel, Kralingen-Crooswijk
Zomercampus 010, De Banier, Rotterdam Noord

SAMENVATTING

Op de dag van de Armoede (17 oktober 2019), is de Gemeente Rotterdam i.s.m. Camping Onbestemd en Designathon Works een traject gestart om de volgende generatie van nieuwe stadsmakers en changemakers op te leiden rondom het thema armoede.

Dit hebben zij gedaan middels een schoolproject waarin kinderen (8 - 12 jaar) leren over de verschillende vormen van armoede, ideeën bedenken en prototypen maken om de problemen rondom armoede in Rotterdam op te lossen. De beleidsnota rondom armoede van Gemeente Rotterdam is vertaald naar een werkbaar thema voor kinderen i.s.m. Gemeente Rotterdam. Tijdens dit traject leren de kinderen hoe ze hun creativiteit en betrokkenheid kunnen inzetten via de "ontwerpend leren" methode van Designathon Works.

De ideeën die hieruit voortgekomen zijn, hebben wij gebundeld in dit verslag. Dit document leidt tot inzichten voor de beleidsmakers vanuit een kind-perspectief en wordt aangeboden aan de Wethouder Michiel Grauss op 11 september 2020.

Welke problemen rondom Armoede vinden kinderen belangrijk?

De creatieve vraag die we aan de kinderen hebben gesteld was "Wat kan jij bedenken om de cyclus van armoede te doorbreken?".

De kinderen werden verdeeld in drietallen en mochten kiezen welk probleem ze wilden oplossen. De problemen die we hebben aangestipt in de les waren:

1. Kinderen die niet mee kunnen doen met sport of uitjes door gebrek aan geld.
2. Kinderen die door stress minder goed leren op school.
3. Gebrek aan gezond voedsel wat kan leiden tot overgewicht.
4. Kinderen die vrienden minder snel thuisbrengen en/of informeren over hun thuissituatie voelen zich vaker eenzaam.

De kinderen mochten ook andere aspect van armoede kiezen om aan te werken.

Interessante oplossingen

- 1. Empathisch: 'Het huis met natuur', bedacht door drie kinderen op de Albert Schweitzerschool, Overschie.**

Dit huis is speciaal gemaakt voor kinderen met stress. Het huis heeft een boomhut/natuur thema en is een plek waar de kinderen veilig tot rust kunnen komen. Er zijn dingen om mee te knutselen, je kunt liggen op zachte kussens en de verlichting is zacht. Kinderen kunnen er zolang blijven als ze willen.

Kinderen voelen aan wat nodig is voor een ander kind om te ontspannen.

2. Creatief: 'Moestuin op het dak van de basisschool', bedacht door drie kinderen op de Nelson Mandela School, Feijenoord.

Op het dak van de school is een moestuin waar de kinderen zelf voor zorgen en tegelijk kunnen leren over de groeiprocessen van de groenten, de opbrengst is voor arme mensen. Mocht het gaan om oude mensen die niet zo goed kunnen lopen dan is er een drone die het eten naar hen toebrengt.

Dit is een heerlijk creatief en empathisch idee. Er wordt gebruik gemaakt van een plek die al bestaat en de combinatie met groenten verbouwen en het curriculum op school. Tevens wordt er moderne technologie ingezet. Hoe mooi zou het zijn als deze kinderen aan dit project zouden kunnen werken als onderdeel van hun schoolcarrière! Hierbij leren ze ook over het nemen van initiatieven, samenwerken, buiten de kaders van school opereren en een verschil maken in het leven van anderen.

3. Combinatie met duurzaamheid: 'Duurzaam & hergebruik', bedacht door 3 kinderen op Sterrenschool de Globetrotter in Feijenoord.

Dit idee betreft een vrachtwagen die draait op zonne-energie. De vrachtwagen haalt spullen op die niet meer nodig zijn en brengt het naar mensen in nood. Het is duurzaam voor twee redenen, er komt minder afval door het hergebruik, en omdat de vrachtwagen zelf geen CO2 uitstoot. Het is sociaal want het helpt arme mensen doordat de vrachtwagen het komt ophalen en gratis weggeeft is het heel laagdrempelig.

Conclusies

Het is interessant om te zien dat veel kinderen niet wisten dat er armoede was onder families in Rotterdam. Dit kan komen doordat ze een beeld van absolute armoede voor zich hadden en dit niet verbonden aan de verschijnselen van relatieve armoede die ze wel kennen.

De kinderen hebben tijdens de les uiteenlopende antwoorden gegeven. Zij maakten zich na de uitleg vaker zorgen over de gevolgen van armoede in de buurt. Ze lieten blijken dat het hebben van stress bij kinderen door armoede en te weinig gezond eten hun grootste zorgen waren. In de kortere workshops op de Zomercampus 010 was er minder tijd voor de uitleg over relatieve armoede en waren veel kinderen begaan met het gebrek aan sportkleding, gezond eten en zelfs een dak boven hun hoofd.

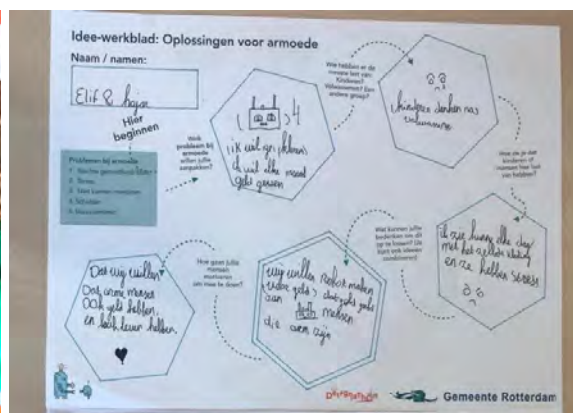
Vier teams hebben twee of meer problemen tegelijk aangepakt, waarbij zij combinaties lieten zien tussen armoede en bijvoorbeeld duurzaamheid.

Hoe nu verder?

In dit verslag kunt u uitgebreid lezen hoe betrokken kinderen zijn bij een probleem als armoede. U zult ook versteld staan van de bereidwilligheid van de kinderen om actief naar oplossingen te zoeken en deze uit te voeren. De doelstelling van dit verslag is om het perspectief en de stem van kinderen van invloed te laten zijn op de beleidsvorming rondom armoede in Rotterdam. Het gaat hierbij vooral om het zichtbaar maken van de problematiek en oplossingsrichtingen die kinderen aangeven, die dan wel vernieuwd of ondersteunend kan zijn aan de plannen die de Gemeente Rotterdam opstelt.

Dit (relatief) kleine programma is slechts een begin... We hebben er nu al 164 actieve changemakers in Rotterdam bij. Maar wat zou de impact zijn als kinderen op veel grotere schaal gevraagd wordt om mee te denken, input te leveren en een actieve changemaker te zijn rondom armoede in de stad Rotterdam?

Hopelijk tot ziens in het jaar van de Armoede in 2021!

Beelden uit de Armoede Designathon workshops

INHOUDSOPGAVE

Achtergrond / De aanleiding

- Het kind als Changemaker
- Armoede in Rotterdam

Methodologie en aanpak

- De Designathon methode
- Designathon over armoede
- Maatschappelijke doelstelling voor de rol van kinderen

De Armoede Designathon workshops in Rotterdam

- De lancering
- Uitstel vanwege COVID-19
- Herstart augustus 2020
- Presentatie verslag aan de Wethouder

Volgens de kinderen / Uitkomsten van de Armoede Designathon workshops

- Wat is armoede volgens de kinderen?
- Welke problemen met armoede willen de kinderen oplossen?
- Welke typen oplossingen hebben de kinderen bedacht?

Conclusies

Verbeterpunten

Annex I: Overzicht van uitvindingen van kinderen

ACHTERGROND / DE AANLEIDING

Het kind als Changemaker

Stichting Designathon Works voorziet een wereld waarin alle kinderen betrokken zijn bij het ontwerpen van hun toekomstige wereld en de vaardigheden hebben om dit te doen. We werken met kinderen uit 'gewone milieus' en met kinderen in achterstandssituaties. Wij maken geen onderscheid tussen de sociaal-economische achtergrond en ontwikkeling van kinderen, want alle kinderen hebben vaardigheden nodig om goed te kunnen presteren in een heel snel veranderende toekomst. Deze visie wordt bereikt door het verspreiden van een unieke educatieve methode (de Designathon methode) onder leraren, scholen en onderwijsinstellingen wereldwijd. De methode stelt het kind centraal en is gebaseerd op ontwerpdenken en de natuurlijke interesse van kinderen voor technologie. De Designathon methode vraagt kinderen om te helpen een betere wereld vorm te geven met behulp van technologie. Zo vinden ze oplossingen voor problemen uit de echte wereld

In de huidige maatschappij worden we geconfronteerd met ongekende uitdagingen - sociaal, economisch en milieu - aangedreven door de versnelde globalisering en technologische ontwikkelingen. Kinderen die in 2020 voor het eerst onderwezen worden, zullen in 2038 jongvolwassenen zijn en moeten voorbereid worden op banen die nog niet zijn gecreëerd, op technologieën die nog niet zijn uitgevonden, om problemen op te lossen die nog niet zijn verwacht. Onderwijssystemen zien wereldwijd de noodzaak om te innoveren en kinderen voor te bereiden op onbekende toekomst, maar zijn traag in verandering. De OECD 2030¹ Future of Education en hun leerplan 2030 biedt een visie en onderliggende beginselen voor de toekomst van onderwijssystemen. We willen niet wachten tot 2030, we willen kinderen dit type onderwijs nu aanbieden. Een opleiding die hun nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht, veerkracht en zelfregulatie zal ontwikkelen. Een opleiding waarin ze kunnen leren de ideeën en perspectieven van anderen te respecteren en waarderen en om hun agentschap te ontwikkelen en om bij te dragen aan een betere wereld.

Armoede in Rotterdam

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek leeft ruim 15 procent van de Rotterdammers in armoede. Om armoede bespreekbaar te maken en kinderen op basisscholen in Rotterdam meer te leren over het lokale armoedeprobleem en hen na te laten denken over het verminderen van armoede, hebben Gemeente Rotterdam en Designathon Works de handen ineen geslagen en de Armoede Designathon in het leven geroepen. Tijdens deze reeks workshops bedenken kinderen oplossingen voor armoede in de stad Rotterdam.

¹ <http://www.oecd.org/education/2030-project/>

METHODOLOGIE EN AANPAK

De Designathon methode

De Designathon methode stimuleert kinderen om oplossingen te bedenken voor maatschappelijke problemen door creatief, kritisch en ondernemend te zijn. In een designathon, verzinnen, bouwen en presenteren de kinderen hun zelfbedachte oplossingen rondom het gekozen thema. Een designathon duurt 4 à 6 uur en wordt begeleidt door onderwijsprofessionals. Alle designathons volgen een speciale ontwerpcyclus, waarin design en techniek samenkomen (zie hieronder). Verder leert deze probleemoplossende methode kinderen 'ontwerpend leren' met het gebruik van technologie zoals mini-motoren en sensoren. Aan het einde van de workshop presenteren de kinderen hun uitvindingen aan de rest van de klas of aan een geselecteerd publiek. De lessen zijn specifiek ontworpen zodat alle kinderen in de leeftijd van 8 tot 12 jaar, ongeacht opleidingsniveau, culturele achtergrond of socio-economische achtergrond hun bijdrage kunnen leveren aan het verbeteren van de wereld.

De stappen van de designathon workshop zijn:

Designathon over Armoede

De beleidsnota rondom armoede van Gemeente Rotterdam is vertaald naar een werkbaar thema voor kinderen i.s.m. Gemeente Rotterdam. Zoals eerder benoemd gaan kinderen gedurende de Workshop ideeën bedenken en prototypen bouwen voor problemen rondom armoede in hun eigen stad. Tijdens de workshop leren de kinderen over de verschillende vormen van armoede en problemen rondom armoede. Problemen zoals: niet mee kunnen doen, minder goed kunnen leren op school, ongezond leven en eenzaamheid. Daarnaast krijgen zij meerdere voorbeelden van oplossingen te zien om hen te inspireren voordat zij aan de slag gaan om zelf oplossingen te

bedenken. Tevens leren de kinderen hoe ze hun creativiteit en betrokkenheid kunnen inzetten om een probleem op te lossen.

Hier zijn twee voorbeelden van de slides uit de les over 'Armoede in Rotterdam'. In de workshop wordt hier uitleg bij gegeven en gaan we erover in gesprek met de kinderen.

Veel kinderen leven in armoede in Rotterdam

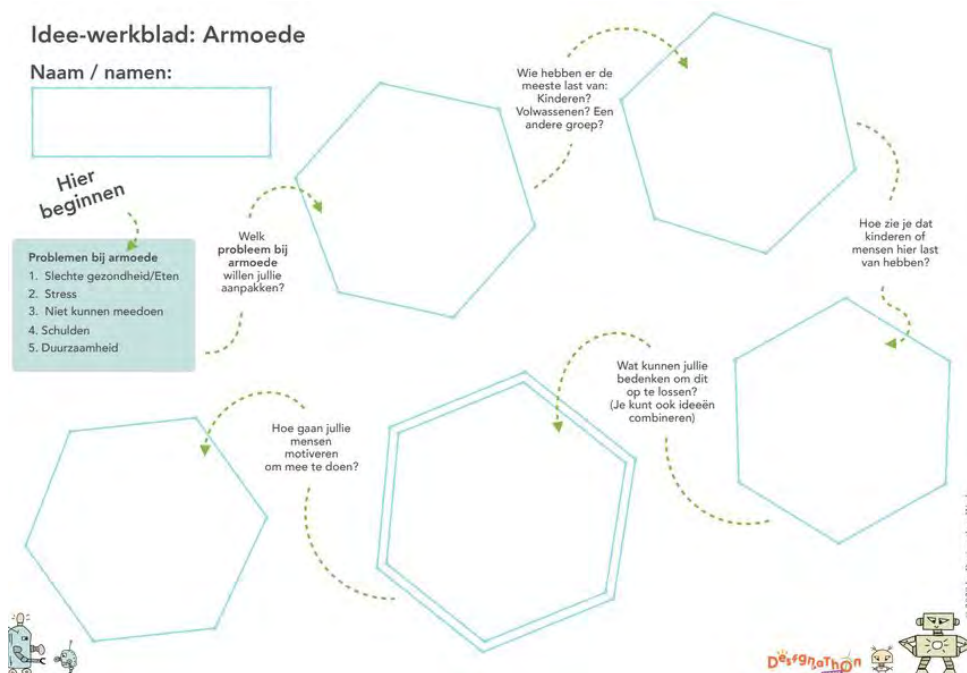
Armoede is een cyclus!

De creatieve vraag die we aan de kinderen hebben gesteld was "Wat kan jij bedenken om de cyclus van armoede te doorbreken?".

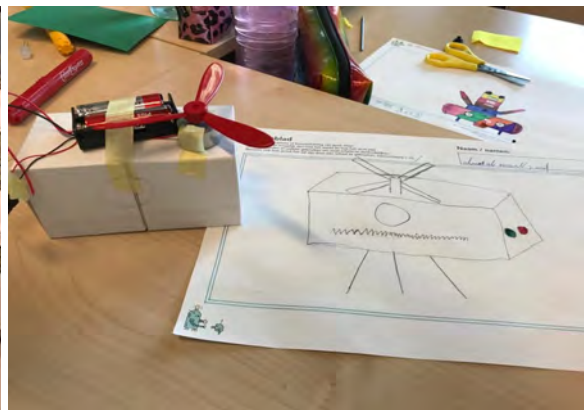
Om de kinderen te ondersteunen in het proces van het identificeren van een probleem en het

bedenken van een oplossing, maken we gebruik van dit idee-werkblad:

Maatschappelijke doelstelling voor de rol van kinderen

Zoals aangegeven aan het begin van dit verslag zien we graag een wereld tot stand komen waarin alle kinderen betrokken zijn bij het ontwerpen van hun toekomstige wereld. In dit geval hebben kinderen meer geleerd over het thema armoede in hun stad en hebben zij mee kunnen denken over oplossingen. De doelstelling van dit verslag is om het perspectief en de stem van kinderen van invloed te laten zijn op de beleidsvorming rondom armoede in families in Rotterdam. Het gaat hierbij vooral om het zichtbaar maken van de problematiek en oplossingsrichtingen die kinderen aangeven, die dan wel vernieuwd of ondersteunend kan zijn aan de plannen die de Gemeente Rotterdam opstelt. Zie ook het overzicht van ideeën van de kinderen, de conclusies en aanbevelingen.

Beelden uit de Armoede Designathon workshops

DE ARMOEDE DESIGNATHON WORKSHOPS IN ROTTERDAM

De lancering en de volledige workshops 2019

De Armoede Designathon is gelanceerd op de Dag van de Armoede op 17 oktober 2019, in het bijzijn van Wethouder Michiel Grauss. Zo hebben er drie dagen lang designathon workshops plaatsgevonden op basisscholen in Rotterdam Overschie en Rotterdam Feijenoord. De eerste workshop was de lancering op 17 oktober. In december 2019 hebben twee Armoede Designathons plaatsgevonden. Op 10 december 2019 bezochten wij de Nelson Mandela School en op 12 december 2019 bezochten wij de Sterrenschool de Globetrotter. Deze workshops doorliepen het volledige designathon proces zoals het boven omschreven staat en duurden vijf uur. In deze workshops was er genoeg tijd om met de kinderen over het thema te praten en om hun ideeën uit te werken, te onderbouwen en van details te voorzien. Dit is ook terug te zien in het niveau en de differentiatie van de ideeën beschreven in Annex I: Overzicht van uitvindingen van kinderen.

Het volgende is een goed voorbeeld van de creativiteit van de kinderen en hun vermogen om ook realistische oplossingen te bedenken; Tijdens de lancering had één van de groepen kinderen een plan bedacht voor een samenwerking tussen supermarkten en de gemeente, waarbij mensen met weinig geld na openingstijden boodschappen konden doen voor minder geld. Wethouder Grauss gaf aan dat hij het een interessant idee vond omdat er bij de Gemeente Rotterdam ook over zoiets nagedacht werd en nu kinderen met dit idee kwamen.

Uitstel vanwege COVID-19

Helaas is vanwege de uitbraak van COVID-19 het project tijdelijk stilgelegd. Kinderen konden niet naar school waardoor het uitvoeren van de Armoede Designathon werd stilgelegd.

Herstart augustus 2020

Het project is hervat in augustus 2020 en er hebben zes designathon workshops plaatsgevonden met kinderen uit verschillende wijken in Rotterdam op de Zomercampus 010. De wijken waren Afrikanerplein, Feijenoord en Rotterdam Noord. De workshops in de Zomercampus 010 waren veel korter. Deze workshops duurden maar anderhalf uur i.p.v. vijf uur. Dit werd veroorzaakt door de dagindeling op de Zomercampus 010. Het ontwerpproces is hiervoor aangepast en ingekort. Ook was er geen digibord voor het presenteren van het thema of het kijken van video's. Dit bemoeilijkte het discussiëren van het thema, desondanks zijn er bijzondere discussies over armoede ontstaan omdat de kinderen in kleinere groepen waren verdeeld.

Beelden uit de Armoede Designathon workshops

Presentatie van het verslag

Op 11 september 2020, als onderdeel van 'de Camping Onbestemd' betreffende Armoede in Rotterdam, is het verslag, samen met kinderen van de workshops, met ideeën en bevindingen van de kinderen gepresenteerd aan o.a. Wethouder Grauss.

Door Stichting Designathon Works
i.s.m. Gemeente Rotterdam en Camping Onbestemd
Amsterdam, September 11, 2020

VOLGENS DE KINDEREN /

UITKOMSTEN VAN DE ARMOEDE DESIGNATHON WORKSHOPS

Wat is armoede volgens de kinderen?

1. Geen geld en geen huis
2. Geen kleren
3. Wel geld maar alleen muntjes van 5 cent
4. Geen eten
5. Mensen hebben wel een huis maar verder niks
6. Wel naar school kunnen maar niet mee kunnen op schoolreisjes
7. Kinderen van vluchtelingen die helemaal geen ouders hier hebben en geen geld
8. Dakloos zijn
9. Wel een huis hebben maar niet de huur en belasting kunnen betalen
10. Als de deurwaarder spullen komt pakken in je huis omdat je schulden hebt

Later in de les nadat de kinderen een uitleg hadden gekregen over het verschil tussen relatieve armoede en absolute armoede en er door de facilitator een focus was gelegd op armoede problemen in Rotterdam noemde de kinderen ook verschijnselen van relatieve armoede.

Het is interessant om te noteren dat veel kinderen niet wisten dat er armoede was onder families in Rotterdam. Dit kan komen doordat ze een beeld van absolute armoede voor zich hadden en dit niet verbonden aan de verschijnselen van relatieve armoede die ze wel kennen.

“Wij zijn niet rijk of arm, we zijn gewoon.” - Maryam, 9 jaar

“In Turkije zag ik echt arme mensen op straat aan het bedelen, dat zie ik hier niet.” - Eren, 8 jaar

Welke problemen hebben families vanwege armoede in Rotterdam?

1. Sommige dingen wel hebben, sommige dingen niet
2. Ouders kopen verkeerde kleren, die vinden de kinderen dan niet mooi maar er is geen geld voor mooiere kleren
3. Ouders moeten via websites als Marktplaats cadeautjes kopen
4. Als kind wil je dan iets kopen en dan wordt het kind boos op de ouders want het kan niet want er is geen geld en dan is er ruzie
5. Lelijke kleren en dan wil iemand anders niet met jou praten omdat hij/zij je kleren lelijk vindt
6. Geen pen of potlood thuis voor huiswerk
7. Geen geld voor schoolreisjes
8. Dat ouders schulden hebben en er geen geld is voor het kind
9. Dat kinderen worden gepest omdat ze weinig/geen geld hebben
10. Moeten kiezen tussen de huur betalen en leuke dingen doen

Zoals u kunt zien, gaven de kinderen uiteenlopende antwoorden. Zij maakten zich na de uitleg vaker zorgen over de gevolgen van armoede in de buurt. Ze lieten blijken dat het hebben van stress bij kinderen door armoede en te weinig gezond eten hun grootste zorgen waren. In de kortere workshops op de Zomercampus 010 was er minder tijd voor de uitleg over relatieve armoede en waren veel kinderen begaan met het gebrek aan sportkleding, gezond eten en zelfs een dak boven hun hoofd.

“Mijn moeder was vroeger arm, ze woonde in Iran, als kind had ze soms niet genoeg te eten, maar nu heeft ze een goede baan en we hebben een mooi huis.” - Bahram, 8 jaar

Welke problemen met armoede willen de kinderen oplossen?

De kinderen werden verdeeld in drietallen en mochten kiezen welk probleem ze wilden oplossen. De problemen die we hebben aangestipt in de les waren:

1. Kinderen die niet mee kunnen doen met sport of uitjes door gebrek aan geld.
2. Kinderen die door stress minder goed leren op school.
3. Gebrek aan gezond voedsel wat kan leiden tot overgewicht.
4. Kinderen die vrienden minder snel thuisbrengen en/of informeren over hun thuissituatie voelen zich vaker eenzaam.

De kinderen mochten ook andere aspect van armoede kiezen om aan te werken.

Probleemsituaties	Aantal teams
Niet kunnen sporten	1
Stress	3
Gebrek aan gezond voedsel	7
Eenzaamheid	2
Lege broodtrommel op school	1
Geldgebrek	2
Kleding en/of speelgoed	4
Dakloos zijn	4
Multiple problemen: geld, baan en wonen	3

Veel teams hebben gekozen om een oplossing te vinden voor het gebrek aan gezond voedsel. Dit heeft ons enigszins verbaast. Het zou kunnen dat omdat eten een van de eerste levensbehoeften is de kinderen hier werk van wilden maken. Wij zijn blij dat ze ook het belang van gezondheid inzagen.

Vier teams hebben twee of meer problemen tegelijk aangepakt. Zoals we zullen zien in het volgende stuk over oplossingen, verwerken de kinderen ook vaak duurzaamheidsoplossingen in hun ideeën.

“We kunnen een plek maken waar dakloze mensen kunnen slapen en dan gaan wij voor hen een baan zoeken, terwijl ze uitrusten in de luxe.” - Veerle, 10 jaar

Welke typen oplossingen hebben de kinderen bedacht? En wat voor rol denken de kinderen zelf in te nemen?

De kinderen hebben veelal oplossingen voor arme kinderen en gezinnen. In het geval van de workshops van vijf uur zijn de oplossingen goed uitgewerkt en voorzien van beschrijvingen, posters en gedetailleerde onderbouwing. In de kortere workshops zijn er ook goede en empathische ideeën bedacht al waren de diepgang van de discussies en de uitwerkingen vanzelfsprekend minder. Kinderen hebben oplossingen kunnen bedenken voor problemen die zich dicht bij sommige van hen afspeelt.

In de Annex vind je een overzicht van alle bedachte ideeën. Hier volgen een aantal hoogtepunten:

1. Empathisch: 'Het huis met natuur', bedacht door drie kinderen op de Albert Schweitzerschool, Overschie.

Dit huis is speciaal gemaakt voor kinderen met stress. Het huis heeft een boomhut/natuur thema en is een plek waar de kinderen veilig tot rust kunnen komen. Er zijn dingen om mee te knutselen, je kunt liggen op zachte kussens en de verlichting is zacht. Kinderen kunnen er zolang blijven als ze willen.

Kinderen voelen aan wat nodig is voor een ander kind om te ontspannen.

2. Creatief: 'Moestuin op het dak van de basisschool', bedacht door drie kinderen op de Nelson Mandela School, Feijenoord.

Op het dak van de school is een moestuin waar de kinderen zelf voor zorgen en tegelijk kunnen leren over de groeiprocessen van de groenten, de opbrengst is voor arme mensen. Mocht het gaan om oude mensen die niet zo goed kunnen lopen dan is er een drone die het eten naar hen toebrengt.

Dit is een heerlijk creatief en empathisch idee. Er wordt gebruik gemaakt van een plek die al bestaat en de combinatie met groenten verbouwen en het curriculum op school. Tevens wordt er moderne technologie ingezet. Hoe mooi zou het zijn als deze kinderen aan dit project zouden kunnen werken als onderdeel van hun schoolcarrière! Hierbij leren ze ook over het nemen van initiatieven, samenwerken, buiten de kaders van school opereren en een verschil maken in het leven van anderen.

3. Combinatie met duurzaamheid: 'Duurzaam & hergebruik', bedacht door 3 kinderen op Sterrenschool de Globetrotter in Feijenoord.

Dit idee betreft een vrachtwagen die draait op zonne-energie. De vrachtwagen haalt spullen op die niet meer nodig zijn en brengt het naar mensen in nood. Het is duurzaam voor twee redenen, er komt minder afval door het hergebruik, en omdat de vrachtwagen zelf geen CO2 uitstoot. Het is sociaal want het helpt arme mensen doordat de vrachtwagen het komt ophalen en gratis weggeeft is het heel laagdrempelig.

4. De kracht van robots: kinderen zien veel potentie in robots. Er zijn twee robots bedacht die een eenzaam kind van een speelmaatje voorzien. Dit is vergelijkbaar met robots in zorginstellingen. In een van de kortere workshops hebben veel kinderen robots gebouwd die met basisbehoeften konden helpen. Eén van de robots gaf ook gezondheidstips.

Beelden uit de Armoede Designathon workshops

“We kunnen een gratis sportplek maken zodat alle kinderen kunnen voetballen. Ze krijgen ook een tenue te leen zolang ze die nodig hebben.” - Vienne en Jasmijn, 10 jaar.

CONCLUSIES

Doel van dit project was om kinderen op basisscholen in Rotterdam meer te leren over het lokale armoedeprobleem en hen na te laten denken over het verminderen van armoede. Daarbij proberen we antwoorden te vinden op de volgende vragen:

1. Willen kinderen meedenken over armoede?
2. Welke problemen rondom armoede vinden kinderen belangrijk?
3. Kunnen kinderen met relevante ideeën komen?
4. Zijn de kinderen geïnteresseerd om zelf te werken aan oplossingen rondom armoede?
5. En tenslotte hadden we als vraag, hoe kan de input van kinderen betekenisvol worden ingezet voor het oplossen van problemen ism met Gemeente Rotterdam.

Op de eerste vier vragen is het antwoord volmondig ja. De kinderen waren betrokken en vonden het erg belangrijk dat er oplossingen zouden komen voor problemen rondom armoede. Op pagina 12 en 13 staat beschreven welke problemen de kinderen het meest belangrijk vonden en waarvoor ze oplossingen wilden bedenken. Op pagina 14 zijn een aantal bijzondere ideeën uitgelicht en Annex I bevat een overzicht van alle ideeën. De ideeën van de kinderen toonden hun empathisch vermogen en lieten zien dat ze interessante combinaties kunnen bedenken en dat ze vaker gebruik wilden maken van beschikbare mogelijkheden in hun eigen omgeving. Veel kinderen hebben de wens uitgesproken om zelf hun eigen project op te zetten, om bijvoorbeeld geld en spullen in te zamelen, of om hun tijd in te zetten voor het helpen van een ander. Ze willen zelf helpen om hun ideeën tot stand te brengen. Dat noemen wij 'changemaker worden'.

Beelden uit de Armoede Designathon workshops

VERBETERPUNTEN

Onze eerste aanbeveling zou zijn om aan het begin een dergelijk project af te spreken hoe de ideeën en engagement van kinderen vorm kan krijgen in een grotere geheel van beleid en uitvoering uitvoering bij de Gemeente en andere relevante maatschappelijk organisaties in Rotterdam. Als we dit traject nogmaals zouden mogen doen, bijvoorbeeld in het jaar van armoede in 2021 zouden we meer aandacht willen besteden aan de koppeling met de Gemeente Rotterdam en andere mogelijke instanties die gebaat zijn met de inzichten, ideeën en acties van de kinderen.

Onze tweede verbeterpunt is dat we tijdens de designathon workshops beter gebruik maken van parallel verlopende etnografische onderzoek. Nu hebben we dit terloops gedaan. Zo kunnen we een betere analyse kunnen maken van waarom kinderen aan bepaalde problemen wilden werken, hoe ze armoede zien in de levens van families om hen heen en welke mogelijkheden zij zien voor zichzelf om een bijdrage te leveren.

Tenslotte zouden we meer kinderen willen betrekken en hen de kans geven om zowel te meer te leren over het lokale armoedeprobleem en hen na te laten denken over het verminderen van armoede.

ANNEX I: OVERZICHT VAN UITVINDINGEN VAN KINDEREN

Voor de uitbraak van COVID-19 hebben er drie dagen lang designathon workshops plaatsgevonden op basisscholen in Rotterdam. De eerste was tijdens de lancering op 17 oktober. In december 2019 hebben twee Armoede Designathons plaatsgevonden. Op 10 december 2019 bezochten wij de Nelson Mandela School en op 12 december 2019 bezochten wij de Sterrenschool de Globetrotter.

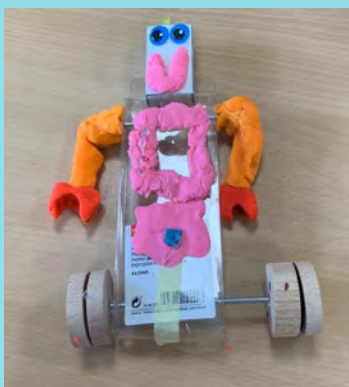
In augustus 2020 hebben zes verkorte designathon workshops plaatsgevonden met kinderen uit verschillende wijken van Rotterdam op de Zomercampus 010. De wijken waren Afrikanerplein, Feijenoord en Rotterdam Noord.

Op de volgende pagina's kunt u de uitvindingen vinden van de kinderen van deze scholen en de Zomercampus 010.

Albert Schweitzer School, Overschie, Rotterdam | 17 Oktober, 2019 | De lancering:

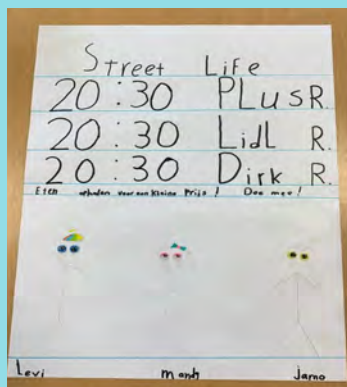
ROBO VRIEND

Deze robot is bedacht voor kinderen die niet mee kunnen doen, waardoor zij zich eenzaam voelen. De kinderen kunnen met de robot spelletjes spelen, praten en buitenspelen. Hierdoor zijn de kinderen minder alleen.

STREET LIFE

Deze app zorgt ervoor dat winkels mensen kunnen uitnodigen na sluitingstijd om voedsel op te halen dat anders weggegooid zou worden. Mensen met minder geld kunnen dan ook gezonder eten kopen dan dat ze normaal zouden.

HET HUIS MET NATUUR

Dit huis is speciaal gemaakt voor kinderen met stress. Het huis heeft een boomhut/natuur thema, en het is een plek waar de kinderen veilig tot rust kunnen komen.

Nelson Mandela School, Feijenoord, Rotterdam | 10 december 2019:

KANTINE & RESTAURANT

Deze uitvinding zorgt voor gratis gezond eten bij de kantine op school voor arme mensen. Een restaurant geeft overgebleven eten. Het eten wordt vervoerd naar de kantine op een auto/karretje. Als er eten wordt gestolen gaat de zoemer af en gaat de kar achter de dief aan. Er zit een folder bij die restaurants vraagt om hun eten niet weg te gooien maar aan de kantine te geven.

ROBOT

Deze robot geeft geld aan iedereen die arm is. Je moet je bankkaart erin stoppen en dan test de robot of je wel écht arm bent. Als dat zo is geeft de robot je geld. Rijke mensen mogen geld geven aan de robot.

WINKEL

Alles in deze winkel is onder de 3 euro. Het is alleen voor arme mensen en je kunt er alleen maar gezond eten kopen.

“We moeten Premier Rutte laten weten dat er arme kinderen zijn in Rotterdam, want dat is niet goed, en hij kan helpen.” - Kayra, 10 jaar

MOESTUIN OP HET DAK VAN BASISCHOLEN

De groenten in deze moestuin worden verbouwd

DRONE

Met de drone wordt eten gebracht naar mensen. Het

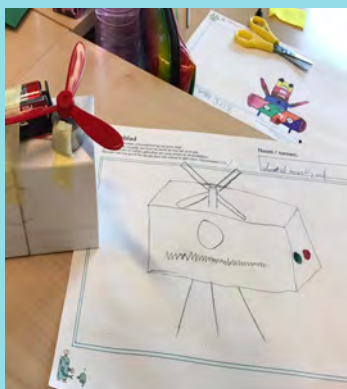
KANTINE

Deze schoolkantine maakt eten voor kinderen die geen

voor arme mensen. De drone brengt eten naar oude mensen die niet zo goed meer kunnen lopen. Kinderen van de school zorgen voor de moestuin.

wordt bestuurd via een website. Aan de drone hangt een tasje waarin het eten wordt vervoerd.

brood mee hebben. Eten wordt gemaakt door een buurtgroep van mensen die willen helpen. Er zijn 4 smaken drinken en fruit en groenten en hij gaat om 12 uur open.

“Als iemand rijk is, dan kunnen zij wat geld doneren aan mensen die armer zijn.” - Nisrine 11 jaar

Sterrenschool de Globetrotter, Feijenoord, Rotterdam | 12 december 2019:

SPEELROBOT TEGEN STRESS EN EENZAAMHEID

Deze robot is een gratis spel voor kinderen. De robot stelt kennisvragen die kinderen moeten beantwoorden. Bij een goed antwoord knipoogt de robot met groen licht, bij een fout antwoord knipoogt de robot rood. Als een kind 3 keer een fout maakt gaat er een

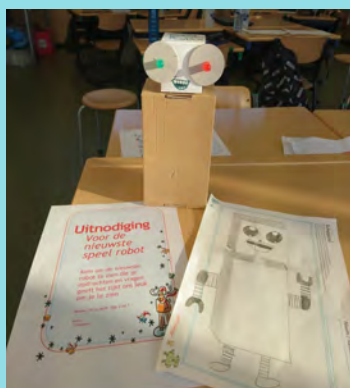
DONATIE KRAAM

Dit is een donatie kraam waar men geld en spullen inzamelt. De spullen en het geld gaan naar de gemeente en die deelt het uit onder mensen die het nodig hebben. Er wordt ook groente en fruit ingezameld en uitgedeeld, voor mensen

BEDRIJF VOOR ARME MENSEN

Dit is een bedrijf voor volwassen mensen om werk te krijgen. Ze krijgen per week uitbetaald zodat ze iedere week een beetje geld hebben. Het geld komt 50% van campagnes en inzamelingsacties en 50% van de gemeente. Mensen onder de 18 kunnen in het

buzzer af. Het helpt kinderen om te leren als ze moeite hebben met concentreren op school door problemen met armoede.

met te weinig geld voor gezond eten.

bedrijfshuis wonen en er is een schooltje voor de kinderen. Er wordt ook eten gemaakt voor de kinderen en ze krijgen een beetje zakgeld.

DUURZAAM & HERGEBRUIK

Dit is een vrachtwagen op zonne-energie, die spullen van mensen ophaalt en naar mensen in nood brengt. Alleen voor mooie spullen die mensen anders weg zouden doen. Het is duurzaam (minder afval & hergebruik) en het helpt arme mensen. Doordat de vrachtwagen de spullen komt ophalen en gratis weggeeft is het heel laagdrempelig.

GEZELLIG MAKEN + GEZOND ETEN

Deze uitvinding is voor eenzame mensen uit de buurt met weinig geld. Zij kunnen voor €1,50 een gezonde maaltijd eten bij Meram (het restaurant naast de school). Daar kunnen zij anderen ontmoeten die ook eenzaam zijn en het restaurant krijgt reclame. Het is elke twee weken op vrijdag op een vast tijdstip zodat ze niet de plek van betalende gasten innemen.

DAKLOZENOPVANG EN AUTO OP ZONNE-ENERGIE

Dit is een huis waar daklozen mogen slapen. Er is onderdak, eten en een schooltje voor de kinderen. Het krijgt donaties van anderen (geld en spullen). De spullen worden opgehaald bij mensen die spullen over hebben door de zonne-energie auto. Ze krijgen hulp om werk te vinden en er wordt voor de kinderen gezorgd.

DE UITJES UITGIFTE

Dit is een opvang voor arme mensen waar ze gratis aan uitjes mee kunnen doen. Je hoeft niet in de opvang te wonen om mee te kunnen met de uitjes. Je wordt lid van de groep en dan wordt er democratisch besloten naar welke uitjes de groep gaat. Het zijn vooral voor gezinnen, maar kinderen kunnen ook mee als de ouders moeten werken want er gaat begeleiding mee. De ouders kunnen ook mee zonder kinderen want er is een speelkamer in de opvang voor kleine kinderen. Het wordt betaald door de gemeente.

Zomerschool 010, De Banierstraat, Rotterdam Noord | 11 augustus 2020 | 3 workshops van 1 uur:

IDEE 1: KLEDING EN SPEELGOED WEGGEEFWINKEL

In iedere buurt komt er een winkel te staan. De kinderen kunnen dit zelf organiseren. Kinderen brengen kleding die ze niet meer nodig hebben en andere kinderen kunnen deze meenemen. Je mag niet meer dan twee dingen per week meenemen.

Dit idee ontstond omdat er een jongen bij de kinderen op school is die maar één setje kleren heeft.

IDEE 2: GEZOND ETEN DAT OVER IS VAN DE SUPERMARKT

Aan het einde van de dag zorgen de medewerkers van de supermarkt dat er minstens 10 pakketten staan voor families die meer groenten nodig hebben. Dit zijn groenten die nog wel goed zijn maar niet heel lang meer houdbaar.

IDEE 3: HULP ROBOT

Deze robot is aardig voor je als je stress hebt en verzamelt ook tips voor hoe je gezonder kan leven.

Zomerschool 010, het Klooster, Afrikaanderplein, Feijenoord, Rotterdam | 20 augustus 2020 | 2 workshops van 1.5 uur:

ROBOT

Deze robot gaat arme families helpen bij alles wat ze nodig hebben. Hij kan ook vliegen.

SCHOONMAAKROBOT OM GELD ERMEE TE VERDIENEN

We gaan een schoonmaakrobot bouwen en aan een arme vrouw geven dan kan ze er geld mee verdienen.

LICHT

Wij hebben licht gemaakt.

ROBOT

Een robot die mensen kan helpen.

ROBOT

Mijn robot kan vliegen.

TECHNIEK WORKSHOPS OM MENSEN AAN WERK TE HELPEN

We hebben zelf iets vrij snel iets leren maken met deze techniek. Arme mensen kunnen leren technische dingen te maken en hier geld mee verdienen.

Zomerschool 010, Student Hotel, Kralingen-Crooswijk, Rotterdam | 24 augustus 2020 | 2 workshops van 1.5 uur:

EEN OPVANGHUIS VOOR DAKLOZE VROUWEN EN HUN KINDEREN

Als je vrouw bent wil je liever met andere vrouwen zijn. Er is een bank om lekker te slapen, licht en een ventilator om koel te blijven op de warme dagen.

Jaly: "als ik die persoon aardig zou vinden zou ik die vrouw zelf geld geven, eten voor haar kopen en ze bij mij laten slapen. Alleen als ik hun lief en aardig vind."

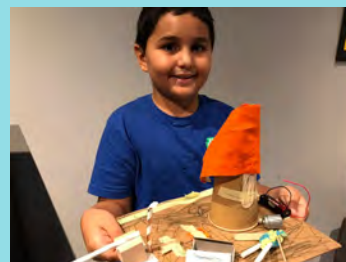

EEN HUIS VOOR ALS JONGEREN OP STRAAT BELANDEN

Als je arm bent heb je niet genoeg geld of geen eten.

EEN SPEELGOEDBOOT VOOR ALLE KINDEREN

EEN DAKLOZE OPVANG EN HULP CENTRUM

Hier kunnen dakloze mensen tot rust komen, en gaan wij ze helpen om een nieuwe baan te vinden. Er is een regenboog douche, een bubbelbad en er zijn bloemen. We willen er zelf werken. Misschien gaan we dit doen als we groot zijn. We wilden eerst samen een boerderij kopen maar we kunnen ook dit doen, want

BUITENHUIS EN BED

We maken een mooie plek voor mensen die dakloos zijn zodat ze zich weer fijn voelen.

SPELEN VOOR IEDEREEN

Een plek waar alle arme kinderen volop kunnen spelen met allerlei speelgoed wat ze misschien niet thuis hebben.

dan gaan we mensen helpen.

Weggeefwinkel

We gaan bakken maken met kleding, speelgoed en eten. Arme gezinnen mogen komen halen wat ze nodig hebben.

Gratis sportles en tenues voor arme kinderen

Iedereen moet kunnen sporten en met dit draaiende kledingrek kan het kind het juiste tenue uitkiezen. Deze geven ze dan terug aan het einde van het seizoen. Dan kan een ander kind er gebruik van maken.

"Je familie is je rijkdom." Fatima, 10 jaar